

دکتر باقرپور کاشانی



اشتباه ابن عربی در ایمان فرعون  
و شرک حضرت ابوطالب علیه السلام

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

## اشتباه ابن عربی در

### ایمان فرعون و شرک حضرت ابوطالب علیه السلام

یکی از بزرگان تصوف، جناب ابن عربی در ارتباط با مسئله ایمان فرعون مطلبی دارد. از کتاب ممدالهمم در شرح فصوص می خوانم که عبارت جناب ابن عربی را به عربی آورده ترجمه و شرح می کند. این عبارتی که خدمت تان می خوانم در صفحه ۵۴۵ و از خود ابن عربی هست:

«زن فرعون به فرعون در حق موسی گفت: موسی قرۃ العین من و توست. در موسی، قرۃ العین آسیه بود به کمالی که برای او حاصل شد و قرۃ العین فرعون بود به سبب ایمانی که خداوند متعال به فرعون داد. در هنگام غرق شدنش عطا فرمود.»

یعنی این قرۃ العین موسی، قرۃ العین آسیه بود به کمالی که برای او حاصل شد. قرۃ العین فرعون بود در لحظه ای که می خواست جان بدهد با ایمان

جان داد. بعد صفحه بعد، عبارت ابن عربی را دوباره می آورد؛ عبارت این است که:

«فقبضه طاهراً مطهراً لیس فیہ شیء من الخبث لأنه قبضه عند إیمانہ قبل أن یکتسب شیئاً من الآثام».

جناب آیت الله حسن زاده آملی، این عبارت ابن عربی را ترجمه می کند:  
«پس حق تعالی او را (فرعون) طاهر و مطهر قبض نمود که هیچ خبث و پلیدی در او نبود. زیرا خداوند او را قبض نمود در زمانی که ایمان آورد پیش از آن که گناهی کسب کند».

بعضی ها می گویند این فهم نفس الامری از این آیه هست. نفس الامر که مخالف صریح این آیه نمی شود و روایاتی آوردند که فرعون در دوزخ هست! آن تابوت هایی که هست در ته جهنم یکی از آنها نمرود هست یکی فرعون هست، در آن جا هستند! شش نفر از اولین، شش نفر از آخرین، آن بحث ها همه مطرح شده است!

بعد جالب است که همین جناب ابن عربی چون از عرفای عامه هم بوده، و عامه عموماً می گویند حضرت ابوطالب علیه السلام مشرک از دنیا رفته،

این جا می گوید فرعون که آیه و حدیث می گوید مشرک از دنیا رفته، مطهر از دنیا رفته، بعد دقیقاً در صفحه ۳۲۵، ابن عربی می گوید حضرت ابوطالب علیه السلام، مشرک از دنیا رفته! فرعون مؤمن از دنیا رفت ابوطالب پدر آقا امیرالمؤمنین علیه السلام مشرک از دنیا رفت!

عبارت این است که:

«چنان که خداوند در حق اکمل رسل و اعلم خلق و اصدق شان در حال فرمود: ﴿إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَ لَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ﴾ قصص آیه ۵۶».

می گوید که این آیه در ارتباط با ابوطالب علیه السلام هست!

ترجمه آیه این است که:

«تو نمی توانی کسی را که دوست داری هدایت کنی».

می گوید پیامبر، ابوطالب را دوست داشت، گفت تو نمی توانی ابوطالب را هدایت کنی ولی خداوند هر که را بخواهد هدایت می کند.

و در ادامه می نویسد:

«و اگر برای همت اثری بود، کسی اکمل از رسول‌الله و اعلی و اقوی همت‌تر از او نبود».

اگر بنا باشد یک نفر را هدایت بکنیم مگر با همت‌تر از پیامبر بود؟ مگر کامل‌تر از پیامبر بود؟ مگر قوی‌تر از پیامبر بود؟ نبود!

«و حال اینکه همت او در اسلام ابوطالب عموی او اثری نکرد و درباره اسلام ابوطالب، آیه فوق نازل شد. لذا خداوند درباره رسول فرمود: وَمَا عَلَيْهِ إِلَّا الْبَلَاغُ، که به تعبیری تو فقط وظیفه داری که تبلیغ بکنی».

حالا این مَا عَلَيْهِ إِلَّا الْبَلَاغُ، من نگاه کردم آیه‌ای نیست به این صورت. شبیه آن هست؛ ﴿إِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاغُ﴾ مثلاً در سوره مبارکه آل عمران آیه ۲۰.

تمام

اللَّهُمَّ عَجِّلْ لَوْلِيِّكَ الْفَرَجَ وَأَقِمْنَا بِخِدْمَتِهِ